

1990

így kezdődött

Mindannyian érzékeljük: Magyarország válaszóthoz érkezett. Az ország társadalma, gazdasága, politikai rendszere súlyosan beteg. Meggyőződésünk, hogy az elszegényedés bővös köréből elsősorban a felsőoktatás és a tudományos kutatás tartalmának és módszereinek újragondolásával, az elavult formák és normák feladásával találhatjuk meg a kiutat. Ezért az MTA kutatóinak, budapesti és vidéki egyetemek oktatóinak tudományos közössége 1989 nyarán új tudományegyetem létrehozását kezdeményezte. A természet-, a társadalom- és a történeti tudományok széles területét művelő közösség tagjai olyan egyetemet kívánnak létrehozni, amely képes ötvözni az universitas évezredek hagyományait a modern tudomány és ismeretszerzés nemzetközi követelményeivel. Olyan egyetemet kívánnak létrehozni Budapesten, Közép- és Kelet-Európa e fontos és izgalmas kultúrális metszéspontjában, amely feladatának érzi a környező népek kultúrális értékeinek ápolását és közvetítését. Az új egyetem ennek a feladatnak csak akkor felelhet meg, ha nem egyszerűen munkaerőnek képezi ki hallgatóját, hanem alapvető európai értékeket közvetítő és újakat alkotni képes értelmiséginek. Az új egyetemen a hallgatók és a tanárok tudományos közösséget alkotnak, ezért elvetünk minden -- tekintélyelvét és hierarchiát követő -- üres formát, amely akadályokat állít az oktatás, a tanulás és a kutatás szabadsága elé.

- Olyan egyetem létrehozását kezdeményezünk tehát, amely
- alapvető értékek közvetítésére vállalkozik, mint amilyen a feltétlen igazságszeretet, a szabad véleménynyilvánítás és mindenekelőtt a tolerancia;
 - egy karból áll, ez a tanszékeket és intézeteket komoly tudományos együttműködésre ösztönzi;
 - nyíltan vállalja az oktatás színvonalának minőségi jellegét;
 - tutori és más bevált módszereket alkalmazva elősegíti a tanár és a hallgató elmélyült kapcsolatának kialakulását;
 - tanáraitól elvárja, hogy tevékenyen vegyenek részt a nemzetközi tudományos életben, s meg is teremti az ehhez szükséges anyagi és szellemi feltételeket;
 - diákjainak pedig olyan diplomát ad, mely egyenértékű a világ nagy egyetemein szerzett oklevelekkel.
- A Corvin a harmadik évezred egyeteme lesz.

A Corvin filozófiája

A Corvin Egyetem pedagógiai programja eltér a hazai egyetemi gyakorlattól, ugyanakkor a magyar felsőoktatás múltjából folytatni akarja az egykori Eötvös-Collegium megszakadt hagyományát. A Corvin Egyetem pedagógiai programjának alapvető sajátossága az, hogy nem -- a szokásos módon -- pedagógiai környezetben hoz létre tudományos centrumokat, hanem

pedagógiai centrumokat létesít működő tudományos környezetben. A Corvint kezdeményező tudományos közösség nem egyszerűen megteremtteni akarja az egyetem tudományos rangját, hanem csakis eleve oda telepít egyetemet, ahol az egyetemi oktatásnak már régóta megvan a szükséges tudományos fedezete. Ezért a Corvin elsősorban a Magyar Tudományos Akadémia szellemi energiát kívánja a felsőoktatás szolgálatába állítani és annak intézményi hálózatára épül rá. A Corvin, mint viszonylag kis hallgatói létszámú elit egyetem, az ott felhalmozott szellemi energiákat és anyagi eszközöket anélkül vonja be a felsőoktatásba, hogy az akadémiai intézetekben folyó kutatómunkát hátráltatná. Sőt, meggyőződésünk, hogy az akadémiai intézetek légkörét frissebbé, elevebbé, színesebbé fogja tenni. Lehetőséget nyújt arra, hogy a hallgatók kiváló kutatók irányításával kapjanak bevezetést az egyes tudományokba. Remélhetőleg ez az egykori iskola-teremtés megszakadt hagyományait is feléleszti. Ennek megfelelően a Corvin, az alapítást követő első években, hálózat-egyetem lesz.

A Corvin Egyetem az Európai Közösség új felsőoktatási programját -- az ERASMUS tervet --, a párizsi grande école-ok és az angol college-ok bevált módszereit fogja átvenni és meghonosítani Magyarországon. Ugyanakkor nem akarja azokat szolgáiban másolni. Mivel bennünket nem kötnek a tradíciók, azok hiányát inkább előnyünkre akarjuk fordítani. Mindenekelőtt nem akarjuk átvenni a 19. század tudományos világképén alapuló zárt és hierarchikus intézményi keletet -- a merev, egymástól elkülönülő tanszékek rendszerét --, amely az egyetemek felépítését itthon és külföldön a mai napig meghatározzák. A szüntelenül jelentkező új tudományos kérdések nincsenek tekintettel az egykor rögzített tudományszakokra és azok intézményi kereteire. A társadalmak és a tudományos közösségek által felvetett új kérdések egy-egy tudományszakon és azok régi intézményi keretein belül egyenesen meg sem fogalmazhatók értelmesen a 20. század végén. Ezért a Corvin Egyetem tudományos centrumai az intézmények lesznek, ahol az egyes tudományszakok hallgatói, kutatói és oktatói együttműködnek, s szabad párbeszédet folytatnak a közös tudományos kérdésekről. Ez az intézeti szerveződés az egyes tudományágak képviselőinek egymásratalálását, a közös kérdések felismerését és azok megoldását kívánja elősegíteni. Amit tehát eddig a merev, egymástól elkülönülő tanszékek rendszere és ellentétes érdeke elválasztott, azt az intézetek összekötik. Többek között ettől a szervezeti formától reméljük azt is, hogy az új tudományos kérdések késedelem nélkül megjelenhessenek az oktatási gyakorlatban, így akarjuk megőrizni és fenntartani az egyetem oktatási és tudományos programjának dinamikus jellegét. Ez a rugalmas és dinamikus szervezeti forma remélhetőleg feloldja a felsőoktatás régi ellentmondását, amely az egyoldalú szakosodás és az általános képzés között feszül. Úgy gondoljuk, hogy ez a kétféle törekvés csak a régi, zárt intézményi szerkezetben jelenik meg ellentmondásként. Mi tehát nem választjuk el ezt a két feladatot, hanem keressük azt az új dimenziót, ahol ez a kétféle kíváncsi találkozik. A Corvin Egyetem felépülő, dinamikus szerveződése a garancia arra, hogy ez a kétféle és eddig ellentétes törekvés találkozni fog. Az oktatás gyakorlatában ez a kereszt-kurrikulumok változatos kombinációiban testesül meg. Ezért a Corvin Egyetem a kereszt-kurrikulumok olyan széles választékát nyújtja hallgatóinak, amelyet a hazai egyetemek gyakorlatában eddig ismeretlenek. Az egyetem hallgatói érdeklődésüknek és képességüknek megfelelően, szabadon kapcsolhatják össze például a szociológiát a matematikával és informatikával, a politológiát a filozófiával és közgazdaságtannal, a jogot a szociológiával, a fizikát a filozófiával, biológiát a nyelvészettel, a matematikát a nyelvészettel és a logikával, történelmet a pszichológiával. A reneszánsz, barokk, vagy középső- és kelet-európai tanulmányok pedig a hallgató és tutora által tervezett egyéni

program alapján felölelhetik a történelem, a tudománytörténet, az irodalomtörténet, a teológia, a nyelvészet, a filológia, a művészettörténet, a filozófia stb. kérdéseit is. Ezeket a célokat szolgálja tehát az egykarosság és a vázolt intézményi szerveződés. Ez a sokoldalúság egy sokkal differenciáltabb és elmélyültebb értelmiségi látásmódhoz kell hogy vezessen. Ez lesz a Corvin egyik legeredetibb, s reméljük legvonzóbb sajátossága mind a hazai, mind a külföldi hallgatók számára.

A Corvin természetesen tanárokat is képez. A hallgatók tudományszakjuk elsajátításával párhuzamosan a tanári pálya szükséges elméleti és gyakorlati ismereteit az egyetem Pedagógiai Intézetében kapják.

Tanulmányok a Corvin Egyetemen

Általános Tanmenetek

- Filozófia (tervezi: Kishali László /JPTÉ/, Tatár György /MTA Filozófiai Intézet/ és Steiger Kornél /ELTE/)
- Matematika (tervezi: Szász Domokos /MTA Matematikai Kutatóintézet/)
- Számítástudomány (tervezi: Knuth Előd /MTA Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet/)
- Informatikai Szolgáltatások (tervezi: Holló Krisztina /MTA Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet/ és Gál György /JATE Kalmár László Kibernetikai Laboratórium/)

Természettudományi Tanmenetek

- Fizika (tervezi: Zwadowski Alfréd /MTA Központi Fizikai Kutatóintézet/)
- Kémia (tervezi: Schiller Róbert /MTA Központi Fizikai Kutatóintézet/)
- Biológia (tervezi: Erdi Péter /MTA Központi Fizikai Kutatóintézet/)

Társadalomtudományi Tanmenetek

- A társadalomtudományi tanmenetek koordinálására felkérve: Hankiss Elemér (MTA Szociológiai Intézet)
- A gazdasági átmenet kérdései (tervezi: Kovács János Mátyás és Madarász Aladár /MTA Közgazdasági Kutatóintézet/)
- Pszichológia (tervezi: Czigler István /MTA Pszichológiai Intézet/)
- Pszichoanalízis (tervezi: Vikár György /Magyar Pszichoanalitikus Egyesület/ és Hidas György /Ferenczi Sándor Társaság/)
- Business School (A European Business School, Brüsszel és a Witten Herdecke Universität, Witten programja)

Bölcsészeti Tanmenetek

Általános Szakok

- Történelem (tervezi: Benda Gyula /Néprajzi Múzeum/)
- Kulturális Antropológia (Etnológia) (tervezi: Boglár Lajos /MTA Orientalisztikai Munkaközösség/ és Borsányi László /ELTE/)
- Általános Nyelvészet (tervezi: Kálmán László, Szabolcsi Anna és az MTA Nyelvtudományi Intézete)
- Irodalom (tervezi: Szili József, Veres András és az MTA Irodalomtudományi Intézet Irodalomelméleti Osztálya)
- Film (Bíró Ivette /New York/ és Kovács Bálint András /ELTE/)

- Uralisztika (tervezi: Hajdó Péter /ELTE?)
- Altajisztika (tervezi: Réna-Tas András /JATE/)
- Neolatin Stúdiumok (tervezi: Szörényi László /MTA Irodalomtudományi Intézet/)
- Romanisztika (tervezi: Herman József /MTA Nyelvtudományi Intézet/)
- Germanisztika (tervezi: Vízkelety András /MTA Fragmentumkutató Csoport/ és Szabó János /ELTE/)
- Anglisztika (tervezi: Nádassdy Adám /ELTE/)
- Russzisztika (tervezi: Szilágyi Akos /ELTE/)
- Közép- és Kelet-Európai Kultúrák (tervezi: Bojtár Endre /MTA Irodalomtudományi Intézet/)

E g y e s K o r s z a k o k

- Ókortudomány (tervezi: Steiger Kornél /ELTE/)
- Medievisztika (tervezi: Fügedi Erik)
- Reneszánsz és Barokk (tervezi: Horváth Iván /MTA Irodalomtudományi Intézet/, Balázs Mihály /JATE/ és Keserő Bálint /JATE/)
- Felvilágosodás és Romantika (tervezi: Ludassy Mária /MTA Filozófiai Intézet/ és Szegedy-Maszák Mihály /Indiana University, Bloomington/)
- Modern Kor (tervezésre felkérve: Németh G. Béla /ELTE/)

J o g

A jogi képzést tervezi: Baka András (MTA Jogtudományi Intézet)

Ö n Á l l ó T a n m e n e t e k

- Pedagógiai és Tanári Továbbképző Intézet
- Sporttudomány (tervezi: Halmos Imre /Testnevelési Főiskola/ és Mezey György)
- Újságírás (tervezi: Erényi Agnes és Török András /Heti Világgazdaság Rt./)

Felvételi a Corvinon

A hazai egyetemek a felvételi vizsga eltörlését, legalábbis megkönnyítését fontolgatják. A Corvin Egyetem nem ezt az utat választja, mert elsőrendű célja a tehetségkutató. Mivel a Corvin tanárai személyesen felelősek azért, hogy milyen eredményeket ér el diákjaival, azt is rájuk kell bízni, hogy miként választják ki a legtehetségesebb diákokat, akikkel majd eredményesen együtt tudnak dolgozni.

A felvételizőnek egyetemre pályázatot kell benyújtania, a pályázatok elbírálását a felvételi módját -- konzultáció a felvételiző középiskolai tanáraival, családlátogatás, beszélgetés, kirándulás, teszt, dolgozat, stb. -- az egyes tudományterületek maguk határozzák meg.

Költségek és ösztöndíjak

A Corvin magán (alapítványi) egyetem. Fenntartásának és működésének költségeit alapítványok, természetes és jogi személyek adományaiból, kutatási és oktatási célprogramokból, állami támogatásból és tandíjából kívánja előteremteni. Mivel a Corvin nem a legszűkebb vagyoni elit, hanem ígéretes tehetségű hallgatók egyeteme akar lenni, az egyetem célja az, hogy hallgatóinak többségét maga segítse hozzá a tandíj befizetéséhez. A

Corvinon tehát szegény diáknak mindig lesz helye, csak a lustának nem. Ezért intézményekhez, vállalatokhoz, helyi közösségekhez fordulunk, hogy alapítsanak ösztöndíjakat a Corvinon.

Az idő

Magyarországon törvénnyel szoktak egyetemet alapítani, s hogy az egyetem valóban létrejön-e és rangot szerez magának, az másodlagos kérdéssé zsugorodik. Bár mi pillanatra sem tévesztjük szem elől, hogy az egyetemi rang jogi kodifikálását a parlamentnél kezdeményeznünk kell, de a Corvin -- mint magánegyetem és mint minőségi egyetem -- elsősorban a társadalmi elismertség megszerzésére törekszik. Ezt mindenekeiűtt a tudományos fedezet megteremtésével akarjuk elérni. A Corvin Egyetemet tehát fokozatosan kívánjuk létrehozni. Ezért a Corvin az első egy-két évben Corvin Iskola lesz. 1990 őszétől doktori kurzusainkat indítjuk meg, továbbá ezzel párhuzamosan az úgynevezett "nulladik évünket", egy sajátos egyetemi előkészítőt. Az előkészítő a nyelvtanítást állítja középpontjába, hiszen a Corvinon az oktatás a világnyelveken is fog folyni, másrészt hallgatói és tanárai közösen munkálkodnak a Corvin szellemiségének kialakításán. Azokon a tudományterületeken, ahol a tudományos és az anyagi feltételeket megteremtettük a graduális képzést is elindítjuk. Célunk természetesen az, hogy egy-két éven belül a teljes tudományegyetem létrejöjjön. Alapelvünk: elsőéveseket akkor lehet felvenni, amikor megvan a biztos pénzfedezet arra, hogy hallgatóinkból ötödévesek is lesznek.

Címünk: Corvin Egyetem Szervezőirodája
c/o Metodika
1536 Budapest, Pf. 371.
Tel: 155-4372 és 175-7219

Összeállította: Fekete László, a Corvin Egyetem egyik szervezője és Horváth Iván (a Corvin Alapítvány elnöke)